

Sygn. akt I Ns 1123/11

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Wieliczce I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Paweł Styra

Protokolant: starszy protokolant sądowy Barbara Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 4 stycznia 2017 roku w Wieliczce

na rozprawie

sprawy z wniosku S. G.

przy uczestnictwie W. G.

o podział majątku wspólnego

postanawia:

1. ustalić, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczynie S. G. i uczestnika W. G. wchodzi roszczenie o zwrot nakładów dokonanych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika o wartości 270.237 zł (dwieście siedemdziesiąt tysięcy dwieście trzydzieści siedem złotych 00/100);
2. dokonać podziału majątku wspólnego wnioskodawczynie i uczestnika w ten sposób, że składnik tego majątku opisany w pkt 1 przyznać uczestnikowi;
3. zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 135.118,50 zł (sto trzydzieści pięć tysięcy sto osiemnaście złotych 50/100) tytułem spłaty pieniężnej, płatną w terminie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie opóźnienia w zapłacie;
4. oddalić pozostałe wnioski wnioskodawczynie i uczestnika;
5. wydatkami sądowymi obciążyć w równych częściach wnioskodawczynię i uczestnika;
6. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wieliczce od wnioskodawczynie kwotę 2.713,29 zł (dwa tysiące siedemset trzynaście złotych 29/100), a od uczestnika kwotę 2.713,30 zł (dwa tysiące siedemset trzynaście złotych 30/100) tytułem wydatków sądowych;
7. stwierdzić, że w pozostałym zakresie wnioskodawczynie i uczestnik samodzielnie ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 1123/11

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 16.01.2017 roku

Wnioskodawczynie S. G. wnioskiem z dnia 3 listopada 2011 roku wniosła o: 1) ustalenie składników majątkowych oraz nakładów podlegających rozliczeniu pomiędzy byłymi małżonkami – wnioskodawczynią i uczestnikiem W. G.

– a to nakładów z majątku wspólnego stron na majątek osobisty uczestnika w postaci „wartości domu mieszkalnego jednorodzinnego oznaczonego nr (...) T., posadowionego na działce nr (...) objętej księgą wieczystą nr (...), o wartości 400.000 złotych”, jak również ruchomości stanowiących majątek wspólny byłych małżonków, 2) dokonanie podziału majątku wspólnego wraz z rozliczeniem nakładu na majątek osobisty uczestnika poprzez zasądzenie od niego na rzecz wnioskodawczyni „1/2 wartości domu mieszkalnego jednorodzinnego”, ewentualnie, w sytuacji ustalenia, iż wartość tego domu przekracza znacznie wartość gruntu, 3) przeniesienie na podstawie art. 231 k.c. na rzecz wnioskodawczyni własności nieruchomości gruntowej „w odpowiedniej części odpowiadającej udziałowi wnioskodawczyni” (k. 1-8).

W odpowiedzi na wniosek uczestnik W. G. wniósł o ustalenie, że przedmiotem podziału pomiędzy byłymi małżonkami są wyłącznie ruchomości, a w razie ustalenia, że zostały dokonane wskazane przez wnioskodawczynię nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika, uczestnik wnosil o zasądzenie od wnioskodawczyni kwot po 2.000 złotych miesięcznie z tytułu korzystania z nieruchomości uczestnika za okres od 14 października 2003 roku. Uczestnik twierdził, że budowa domu na nieruchomości wchodzącej w skład jego majątku osobistego została zrealizowana nakładem finansowym jego rodziców, a więc nie kosztem majątku wspólnego. Z ostrożności uczestnik kwestionował również podawaną przez wnioskodawczynię wartość nakładów jako zawyżoną (k. 62-64).

Postanowieniem z dnia 6 września 2013 roku sprawę roszczenia uczestnika o zasądzenie od wnioskodawczyni kwot po 2.000 złotych miesięcznie z tytułu korzystania z nieruchomości położonej w T. zabudowanej budynkiem oznaczonym nr porządkowym 362, za okres od 14 października 2003 roku, przekazano do rozpoznania w trybie procesu (k. 119). Zażalenie uczestnika na to postanowienie zostało oddalone przez sąd drugiej instancji (k. 154-155).

W piśmie z 24 września 2013 roku uczestnik podniósł zarzut potrącenia „roszczeń” o wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości z „roszczeniami” wnioskodawczyni zgłoszonymi w niniejszym postępowaniu (k. 129-130). Z kolei wnioskodawczyni w piśmie z dnia 20 grudnia 2013 roku wskazała na nakłady dokonane przez siebie na nieruchomość uczestnika po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej, które to nakłady, jej zdaniem, powinny zostać odjęte od wartości wierzytelności zgłaszanej przez uczestnika z tytułu korzystania przez wnioskodawczynię z nieruchomości (k. 159-161).

Na rozprawie w dniu 2 października 2015 roku wnioskodawczyni i uczestnik zgodnie oświadczyli, że ruchomości wymieniane dotąd przez nich jako wchodzące w skład majątku wspólnego nie przedstawiają istotnej wartości majątkowej, a ich wartość w dacie ustania wspólności majątkowej małżeńskiej również nie była istotna, w związku z czym nie wnoszą o ich zaliczenie w postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie w skład majątku wspólnego (k. 330). Z kolei na rozprawie w dniu 4 stycznia 2017 roku wnioskodawczyni cofnęła wniosek o zobowiązanie uczestnika do złożenia oświadczenia o przeniesieniu na jej rzecz udziału w prawie własności nieruchomości na podstawie art. 231 k.c., a uczestnik na cofnięcie takie wyraził zgodę (k. 481).

Bezsporne w niniejszej sprawie pozostawały następujące okoliczności:

S. G. zd. S. i W. G. zawarli związek małżeński w dniu 8 lipca 1982 roku. Wyrokiem z dnia 14 października 2003 roku, sygn. akt XI CR 3981/02, prawomocnym z dniem 5 listopada 2003 roku, Sąd Okręgowy w Krakowie rozwiązał przez rozwód małżeństwo zawarte między wnioskodawczynią a uczestnikiem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Po zawarciu związku małżeńskiego wnioskodawczyni i uczestnik zamieszkali w domu rodzinnym wnioskodawczyni. Rodzice wnioskodawczyni nie pobierali od nich w związku z tym czynszu ani żadnych innych świadczeń pieniężnych, nie żądali również partycypowania w opłatach za media i ponoszenia kosztów żywienia, zapewnianego częściowo przez prowadzone przez nich gospodarstwo rolne.

Dowody: - zeznania świadka K. G. (k. 100);

- zeznania świadka B. G. (k. 101);

- zeznania świadek M. P. (k. 101v.);
- zeznania świadek M. K. (k. 102);
- zeznania świadka J. J. (k. 102);
- zeznania świadek M. S. (k. 149);
- zeznania świadka A. G. (k. 150);
- zeznania wnioskodawczyni S. G. (k. 327-328);
- zeznania uczestnika W. G. (k. 328v.-330).

Wnioskodawczyni była w tym czasie (aż do połowy lipca 1993 roku) zatrudniona w (...) w K.. Uczestnik w tym czasie pracował w prowadzonym przez swojego ojca zakładzie ślusarskim; zarabiał również w zespole muzycznym grającym na rozmaitych imprezach okolicznościowych oraz dorywczo na robotach budowlanych.

- Dowody: - zeznania świadka K. G. (k. 100);
- zeznania świadka W. L. (k. 100v.-101);
 - zeznania świadka B. G. (k. 101);
 - zeznania świadek M. P. (k. 101v.);
 - zeznania świadek M. K. (k. 102);
 - zeznania świadka J. J. (k. 102);
 - zeznania świadka J. Ł. (k. 102v.);
 - zeznania świadek M. S. (k. 149);
 - zeznania świadka A. G. (k. 150);
 - zeznania świadek M. J. (k. 150v.-151);
 - zeznania wnioskodawczyni S. G. (k. 327-328);
 - częściowo zeznania uczestnika W. G. (k. 328v.-330);
 - świadectwo pracy (k. 73-74).

W dniu 28 marca 1984 roku uczestnik nabył do swojego majątku odrębną nieruchomość położoną w T., stanowiącą obecnie działkę ewidencyjną nr (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Wieliczce III Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

- Dowody: - umowa z 28 marca 1984 roku (k. 308);
- odpis zwykły księgi wieczystej (k. 19-21);
 - wypis z rejestru gruntów (k. 22).

W dniu 8 sierpnia 1984 roku na wniosek uczestnika została wydana decyzja o udzieleniu mu pozwolenia na budowę budynku mieszkalnego na gruncie stanowiącym obecnie działkę ewidencyjną nr (...).

Dowody: - wniosek o wydanie pozwolenia na budowę (k. 304);

- decyzja o udzieleniu pozwolenia na budowę (k. 302).

Budowa domu na działce nr (...) w T. rozpoczęła się jeszcze w 1994 roku. Małżonkowie nie dysponowali wtedy środkami finansowymi pozwalającymi na szybkie ukończenie inwestycji budowlanej, dlatego roboty prowadzone były systemem „gospodarczym” przez okres około dziesięciu lat. Przez cały ten czas wnioskodawczyni i uczestnik zamieszkiwali w domu rodzinnym wnioskodawczyni z jej rodzicami, nie ponosząc z tego tytułu żadnych kosztów. Szczególnie zaangażowany w budowę domu był ojciec uczestnika, który na bieżąco nadzorował i doglądał prace. To on organizował zakup materiałów budowlanych i w związku z tym to na niego najczęściej wystawiane były faktury, rachunki i asygnaty. Rodzice uczestnika prowadzili też w 1984 roku odrębne zapiski o przebiegu budowy i wysokości związanych z tym kosztów. Ojciec uczestnika nie wypłacał mu wynagrodzenia za pracę świadczoną przez niego w zakładzie ślusarskim, jednakże w zamian przeznaczał środki finansowe na pokrycie kosztów budowy. W miarę swoich możliwości finansowych do pokrycia kosztów budowy dokładali się również rodzice wnioskodawczyni, najczęściej wtedy, gdy akurat uzyskiwali zapłatę za sprzedaż zwierząt gospodarskich ze swojego gospodarstwa rolnego. Z racji stopnia zaangażowania ojca uczestnika w budowę domu, to jemu najczęściej rodzice wnioskodawczyni przekazywali środki pieniężne. Zdarzało się też, że rodzice wnioskodawczyni płacili wynagrodzenie za pracę na budowie bezpośrednio znajomym osobom przez siebie zatrudnionym – J. J., W. D. i E. S.. Koszty budowy domu były pokrywane również z pozostałych zarobków uczestnika oraz z wynagrodzenia za pracę wnioskodawczyni. Fizycznie przy budowie domu pracowali zarówno członkowie najbliższej rodziny wnioskodawczyni, jak i członkowie najbliższej rodziny uczestnika.

Dowody: - częściowo zeznania świadka K. G. (k. 100);

- zeznania świadka W. L. (k. 100v.-101);

- częściowo zeznania świadka B. G. (k. 101);

- zeznania świadek M. P. (k. 101v.);

- zeznania świadek M. K. (k. 102);

- zeznania świadka J. J. (k. 102);

- zeznania świadek M. S. (k. 149);

- zeznania świadka A. G. (k. 150);

- zeznania świadka J. K. (k. 150v.);

- zeznania świadek M. J. (k. 150v.-151);

- zeznania wnioskodawczyni S. G. (k. 327-328);

- częściowo zeznania uczestnika W. G. (k. 328v.-330);

- faktury, rachunki, asygnaty (k. 207-240);

- zeszyt z zapiskami odrębnymi (k. 326).

Pismem z 13 grudnia 1995 roku uczestnik zawiadamiał Urząd Gminy w B. o oddaniu do użytku budynku mieszkalnego jednorodzinnego na działce nr (...) w T., zaznaczając, że nie wykonano jeszcze prac wykończeniowych i tynków zewnętrznych.

Dowód: zawiadomienie o oddaniu obiektu budowlanego do użytku (k. 204).

Wartość części składowej gruntu działki ewidencyjnej nr (...) w T. w postaci budynku mieszkalnego, według stanu na dzień wydania wyroku orzekającego rozwód stron i cen obecnych, wynosi 270.237 złotych, przy wartości całej zabudowanej nieruchomości wynoszącej 627.342 złotych i wartości gruntu z wyłączeniem części składowej wynoszącej 357.105 złotych.

Dowód: opinia biegłego sądowego M. W. (k. 339-411).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony w większości na podstawie dokumentów prywatnych i urzędowych oraz zeznań świadków i stron. Dokumenty prywatne były czytelne i podpisane, umożliwiały Sądowi zapoznanie się z treścią oświadczeń złożonych przez osoby, które na dokumentach złożyły swe podpisy. Dokumenty urzędowe zostały sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego podmioty. Strony nie kwestionowały autentyczności przedłożonych dokumentów i w żaden inny sposób nie podważały ich mocy dowodowej. Zeznania świadka K. G. nie były w pełni wiarygodne. W pierwszej kolejności Sąd zwrócił uwagę, że nie brzmiały w pełni wiarygodnie sugestie świadka, jakoby dom na nieruchomości uczestnika w T. budowany był wyłącznie dla uczestnika. Sprzeczne z regułami doświadczenia życiowego byłoby założenie, iż rodzice uczestnika swymi staraniami o budowę domu chcieli wybiórczo wspomóc wyłącznie syna, ale już nie jego żonę i małoletnie wnuki.. O ile bowiem rodzice młodych małżonków udzielają im pomocy, także finansowej, to czynią to na rzecz małżonków, a nie jednego z nich. Brak jest w niniejszej sprawie podstaw do domniemywania, by w pierwszych latach trwania małżeństwa – i także później w czasie realizacji budowy – ze względu na jakiegokolwiek okoliczności szczególnie (np. brak zaufania do wnioskodawczyni) rodzice uczestnika od nakreślonej zasady mieli odstąpić. Świadek K. G. (brat uczestnika) wyraźnie nadaje w ten sposób swoim zeznaniom taką treść, jaka mogłaby wesprzeć stanowisko zajmowane w sprawie przez uczestnika. Nie uznano też za wiarygodne twierdzeń świadka deprecjonujących wkład (zarówno osobisty, jak i finansowy) rodziców wnioskodawczyni w budowę domu, uznając za prawdziwe zeznania w tym przedmiocie świadków, którzy nie mają żadnego widocznego interesu w tym, aby relację o stanie faktycznym sprawy wypaczać (m. in. J. J.). Podobnie świadek wyraźnie przesadza w opisywaniu ojca uczestnika jako osoby, bez której zaangażowania i wkładu finansowego nigdy do budowy domu by nie doszło. Świadek absolutyzuje rolę ojca uczestnika, wskazując na jego zamożność, jednakże z takim przedstawieniem klóci się to, że budowa domu prowadzona była systemem „gospodarczym”. Gdyby bowiem rzeczywiście budowa domu miała być uzależniona wyłącznie od inicjatywy i woli ojca uczestnika, kreowanego w zeznaniach świadka jako jedyna osoba mogąca temu podołać finansowo, to realizacja budowy prawdopodobnie nie byłaby tak rozłożona w czasie. Podobne oceny należy odnieść do zeznań świadka B. G.. Świadek ten a priori odrzucał możliwość pokrywania kosztów budowy domu (choćby w części) przez wnioskodawczynię i uczestnika z osiągniętych przez nich dochodów, co stoi w sprzeczności z tą okolicznością, że strony mogły zaoszczędzić na ten cel pewne środki pieniężne, mieszkając wraz z rodzicami wnioskodawczyni i nie ponosząc z tego tytułu żadnych kosztów. Zeznania W. L. były ogólnikowe, świadek potrafił właściwie jedynie potwierdzić fakt budowy domu na nieruchomości uczestnika w T. oraz ogólnie opisać źródła zarobku uczestnika. W pełni dano wiarę zeznaniom świadka M. P., z tym że pominięto jej twierdzenia o sfinansowaniu zakupu nieruchomości w T. z prezentów ślubnych danych wnioskodawczyni i uczestnikowi (zostało to już skutecznie zakwestionowane w postępowaniu zainicjowanym przez wnioskodawczynię o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym). Zeznania świadka Sąd ocenił jako wyważone, nie pomijające okoliczności korzystnych zarówno z punktu widzenia stanowiska procesowego wnioskodawczyni, jak i z punktu widzenia stanowiska procesowego uczestnika. W zasadzie wiarygodne były zeznania świadka M. K., która co prawda nie przyznawała wprost zaangażowania osobistego i finansowego rodziców i innych członków najbliższej rodziny uczestnika w budowę domu, jednakże takim okolicznościom nie zaprzeczała, a co najwyżej zasłaniała się niepamięcią. Podobnie Sąd ocenia zeznania świadków J. J. i M. J.. Nie wniosły wiele do sprawy zeznania świadków J. Ł. i I. N.; nie posiadali oni o okolicznościach istotnych dla rozstrzygnięcia wiadomości płynących z własnych obserwacji. Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadka M. S.; jej depozycje zostały w całości potwierdzone zeznaniami innych świadków. Zeznania świadków A. G. i N. K. w zasadzie zgodne były z zeznaniami innych świadków, jednakże oceniając moc dowodową ich depozycji Sąd miał na uwadze okoliczność, iż w większości świadkowie zeznawali o zdarzeniach i zjawiskach, których nie byli naoczni obserwatorami, a znają je jedynie z

relacji. Wiarygodne były zeznania świadka J. K., Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich mocy dowodowej. Od razu zastrzec należy, że jego depozycje nie dowodziły okoliczności samodzielnego finansowania budowy domu przez rodziców uczestnika; świadek na coś takiego nie wskazywał. Zeznania świadka G. M. nie były przydatne w ustaleniach faktycznych czynionych przez Sąd. Świadek zna strony dopiero od 2003 roku, tymczasem ze względu na przedmiot sporu zaistniałego pomiędzy wnioskodawczynią i uczestnikiem potrzebne były Sądowi informacje dotyczące okresu o wiele wcześniejszego. Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom wnioskodawczynie S. G., znajdującym potwierdzenie w zeznaniach świadków. Wnioskodawczynie zeznawała uczciwie i rzetelnie, nie pomijała wkładu byłych teściów w budowę domu w T., choć ze względu na stanowisko procesowe swoje i uczestnika takie depozycje mogłyby być uważane za przemawiające na jej korzyść. Jedynie częściowo zaś dano wiarę zeznaniom uczestnika W. G., który konsekwentnie minimalizował, czy wręcz zupełnie wykluczał wkład w budowę domu wnioskodawczynie, jej rodziców i innych członków jej najbliższej rodziny. Uczestnik popadał jednak przy tym w nieścisłości i niedomówienia, niedające się pogodzić z regułami doświadczenia życiowego. Przykładowo, dla wsparcia własnego stanowiska w sprawie uczestnik kategorycznie twierdził, że za pracę w zakładzie prowadzonym przez ojca dostawał od niego wynagrodzenie, które pozwalało mu na utrzymanie rodziny, tymczasem ustalone zostało, że kosztów utrzymania rodziny w trakcie budowy domu właściwie nie ponosił, bowiem w tym czasie zamieszkiwał z wnioskodawczynią w jej domu rodzinnym. Poza tym Sąd oparł się na opinii szacunkowej przygotowanej przez biegłego sądowego M. W.. Opinia sporządzona została rzetelnie przez osobę posiadającą w zakresie swojej specjalności potrzebną wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie. Istotnym jest również, że opinia była kwestionowana przez wnioskodawczynię tylko w takim zakresie, w jakim odpowiadała na polecenie oszacowania czynszu możliwego do uzyskania z wynajmu pomieszczeń w budynku na nieruchomości w T.. Wbrew tezom uczestnika przedłożone przez niego faktury, rachunki, asygnaty oraz odręczne zapiski czynione przez jego rodziców nie stanowiły dowodu wystarczającego dla wykazania, że to rodzice uczestnika w całości finansowali budowę domu na działce nr (...). Istnienie i treść takich dokumentów w logiczny sposób została za to powiązana, w świetle całokształtu ustalonych okoliczności faktycznych sprawy, co najwyżej ze stopniem zaangażowania ojca uczestnika w realizację budowy.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności ustaleniu podlegał skład majątku wspólnego wnioskodawczynie i uczestnika. Przypomnieć zatem można, że zgodnie z art. 31 k.r.o. do majątku wspólnego małżonków należą przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich, a w szczególności pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków, dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków, środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków, kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Art. 32 k.r.o. zawiera zaś zamknięty katalog składników majątku osobistego każdego z małżonków. Stosownie do art. 45 § 1 in principio k.r.o. każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty. Nakłady takie mają zostać zwrócone właśnie do majątku wspólnego, a składnikiem tego majątku staje się w ten sposób roszczenie o zwrot nakładów poczynionych na majątek osobisty. Wnioskiem o podział majątku wspólnego wnioskodawczynie zmierza właściwie jedynie do realizacji żądania rozliczenia nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika (art. 45 §§ 1 i 2 k.r.o.) - skoro ostatecznie zgodziła się z uczestnikiem, że wskazywane w toku postępowania nieruchomości miały w chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej tak nikłą wartość, że nie powinny podlegać podziałowi. Wobec zaprzeczenia przez uczestnika twierdzeniom powoływanym przez wnioskodawczynię koniecznym stało się ustalenie, czy z majątku wspólnego wnioskodawczynie i uczestnika zostały dokonane nakłady na majątek osobisty uczestnika w postaci budowy domu na działce nr (...) w T.. Jak to już wyżej ustalono, źródła finansowania kosztów budowy były różne i pozostawały w różnej do siebie proporcji, niemożliwej obecnie do dokładnego, precyzyjnego oznaczenia. W zasadzie jednak można wyróżnić trzy takie źródła: środki pieniężne dane przez rodziców uczestnika, środki pieniężne dane przez rodziców wnioskodawczynie, a także wynagrodzenie za pracę i z innych źródeł zarobkowania wnioskodawczynie i uczestnika. Co do przynależności do majątku wspólnego środków z ostatnio wymienionego źródła nie ma wątpliwości w kontekście przepisów art. 31 §§ 1 i 2 k.r.o. Problematyczna była za to ocena charakteru finansowania inwestycji budowy domu przez rodziców uczestnika (zeznająca w niniejszej sprawie

matka wnioskodawczyni, M. S., nie sugerowała, jakoby jej intencją było wspomaganie wyłącznie córki, przez co środki pieniężne przeznaczane przez rodziców wnioskodawczyni na budowę domu uznać trzeba za darowane do majątku wspólnego). Sąd orzekający w niniejszej sprawie na podstawie całokształtu ustalonego stanu faktycznego ocenił, że również i rodzice uczestnika poprzez własny wkład finansowy w budowę domu każdorazowo czynili darowizny do majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że cała inwestycja została zamierzona w celu wspomżenia młodych małżonków i ich dzieci, miała im zapewnić samodzielność. Obecne tłumaczenia czy to uczestnika, czy też członków jego rodziny, że dom budowany był wyłącznie dla uczestnika – są przygotowane na potrzeby niniejszego postępowania i nie mogą zostać uznane za odzwierciedlające rzeczywistą motywację rozpoczęcia budowy domu. Brak jest bowiem informacji o jakichkolwiek okolicznościach uzasadniających takie intencje rodziców uczestnika, przede wszystkim mających swe źródło w ich ówczesnym konflikcie z wnioskodawczynią czy motywowanego jakimikolwiek przyczynami braku zaufania do niej. Skoro na takie okoliczności nie zwrócono uwagi Sądu, to należy przyjąć, że aż do ukończenia budowy domu relacje pomiędzy wnioskodawczynią a rodzicami uczestnika układały się co najmniej poprawnie, a sygnalizowane przez wnioskodawczynię problemu ujawniły się dopiero później. Skoro zaś tak, to nie sposób racjonalnie przyjąć, by rodzice uczestnika, wiedząc, że w budowanym domu zamieszka zarówno uczestnik, jak i wnioskodawczyni i ich wspólne dzieci, dokładali się finansowo do budowy domu z intencją wspomżenia wybiórczo jedynie swego syna. Z poczynionych rozważań wywieść należy, że kiedy rodzice uczestnika współfinansowali koszty budowy domu w T., to każdorazowo działali z zamiarem obdarowania czy też przysporzenia majątkowego na rzecz małżonków. W ten sposób w majątku rodziców uczestnika następowały uszczuplenia, pozostające w bezpośrednim związku z przysporzeniami w majątku wspólnym obdarowanych – wnioskodawczyni i uczestnika. Wynika z tego, że w istocie to z majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika zostały dokonane nakłady na majątek osobisty uczestnika w postaci budowy domu na działce nr (...) w T.. Roszczenie o zwrot tych nakładów stanowi jedyny składnik majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika. Wartość tego składnika majątku wspólnego została ustalona w oparciu o wyniki opinii biegłego sądowego M. W.. Sporządzona przez niego opinia pozwoliła bowiem ustalić wartość należącej do uczestnika nieruchomości w T., wartość tej nieruchomości z wyłączeniem części składowej gruntu w postaci budynku mieszkalnego, jak również wartość samej części składowej.

Ani wnioskodawczyni, ani uczestnik, nie wnosili o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym. Podział tego majątku powinien mieć zatem na względzie, że byli małżonkowie mają w nim równe udziały (art. 43 § 1 k.r.o.). Za przyznaniem uczestnikowi jedynego składnika majątku wspólnego przemawia rzecz jasna to, że to on jest właścicielem nieruchomości, na którą z majątku wspólnego zostały dokonane nakłady zwiększające jej wartość na dzień ustania wspólności majątkowej małżeńskiej. Wartość tego składnika majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika to kwota 270.237 złotych. Należało następnie podzielić ją przez dwa, uzyskując w ten sposób wartość udziału w majątku wspólnym należnego wnioskodawczyni i uczestnikowi – 135.118,50 złotych. Skoro zaś uczestnikowi przyznano jedyny składnik majątku wspólnego, to połowę jego wartości należało od niego zasądzić na rzecz wnioskodawczyni tytułem spłaty pieniężnej. Uczestnik nie wnosił o rozłożenie na raty zasądzzonego świadczenia, jednakże ze względu na rozmiar powstałego w ten sposób jego zobowiązania wobec wnioskodawczyni, termin zapłaty odsunięto w czasie o sześć miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie. Taki okres w ocenie Sądu pozwala uczestnikowi na zgromadzenie sumy pieniężnej potrzebnej do spłaty, przy założeniu, że świadomości możliwości takiego rozstrzygnięcia uczestnik w toku postępowania poczynił już w tym celu pewne starania.

Nie mogło zostać zaakceptowane żądanie uczestnika, aby Sąd już w niniejszym postępowaniu uwzględnił skutki złożonego przez niego wobec wnioskodawczyni oświadczenia o potrąceniu jej wierzytelności z tytułu spłaty pieniężnej ze zgłaszaną przez uczestnika wzajemną wierzytelnością wobec wnioskodawczyni o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości w T.. Nawet bowiem jeśli przyjąć, że wierzytelność uczestnika jako potrącającego rzeczywiście istnieje, to aż do tej pory nie istnieje wierzytelność potrącana. Skoro zgodnie z art. 45 § 2 k.r.o. zwrotu nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny dokonuje się przy podziale majątku wspólnego – a wcześniej jedynie wyjątkowo, jeśli tego wymaga dobro rodziny – to aż do uprawomocnienia się postanowienia kończącego postępowanie w sprawie o podział majątku wspólnego nie można w ogóle mówić o istnieniu wierzytelności jednego z małżonków przeciwko drugiemu o zapłatę kwoty stanowiącej wartość tych nakładów. Złożone wnioskodawczyni przez uczestnika

oświadczenie o potrąceniu nie może zatem wpłynąć na treść postanowienia wydanego przez Sąd. Na przeszkodzie uwzględnieniu stanowiska uczestnika stoi również i to, że zgłoszone przez niego w niniejszej sprawie roszczenie wobec wnioskodawczynie o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości zostało prawomocnie przekazane do rozpoznania w trybie procesu. To roszczenie uczestnika nie było przeto w ogóle przedmiotem rozpoznania Sądu w niniejszej sprawie – skutkiem czego Sąd orzekający nie jest władny ustalać, czy wierzytelność przedstawiana przez uczestnika rzeczywiście mu wobec wnioskodawczynie przysługuje. Skoro zaś tak, to w sytuacji niedysponowania przez uczestnika tytułem egzekucyjnym przeciwko wnioskodawczynie Sąd nie jest w stanie ocenić, czy, a jeśli tak, to w jakiej wysokości, jest uczestnikowi należna od wnioskodawczynie zapłata wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości. Ubocznie należy zwrócić uwagę, że uwzględnienie przez Sąd żadanego przez uczestnika potrącenia doprowadziłoby do znaczącego naruszenia uprawnień procesowych wnioskodawczynie. W istocie bowiem uczestnik, wskazując na złożone wnioskodawczynie oświadczenie o potrąceniu, żąda, aby postanowienie w niniejszej sprawie nie zawierało w ogóle rozstrzygnięcia o zasądzeniu od niego na rzecz wnioskodawczynie spłaty pieniężnej z jedyne go składnika majątku wspólnego – uważa bowiem, że z tytułu wskazanego w oświadczeniu o potrąceniu należy mu się od wnioskodawczynie kwota wyższa, niż się wnioskodawczynie należy od niego z tytułu spłaty. Skoro jednak kwestia tego, czy wnioskodawczynie jest zobowiązana wobec uczestnika do zapłaty kwoty w jakiejkolwiek wysokości z tytułu wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości, nie była przedmiotem rozpoznania Sądu w niniejszej sprawie, to uwzględnienie żądania uczestnika doprowadziłoby do sytuacji, w której wnioskodawczynie jest faktycznie pozbawiana możliwości zwalczania na drodze sądowej roszczenia uczestnika tak co do zasady, jak i co do wysokości ograniczonej kwotą należnej jej od uczestnika spłaty pieniężnej. Już jednak z treści pism składanych w niniejszej sprawie wynika dobitnie, że wnioskodawczynie kwestionuje roszczenie uczestnika zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

W piśmie z dnia 20 grudnia 2013 roku wnioskodawczynie wskazała na nakłady dokonane przez siebie na nieruchomości uczestnika po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej, wnosząc o ich „odjęcie” (zapewne chodziło wnioskodawczynie o „odjęcie” wartości tych nakładów) od wartości wierzytelności zgłaszanej przez uczestnika z tytułu korzystania przez wnioskodawczynie z nieruchomości. W myśl art. 45 § 1 k.r.o., każdy z małżonków może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Zgodnie zaś z art. 567 § 1 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Żądania zwrotu nakładów lub wydatków poczynionych z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek osobisty drugiego z małżonków winny być przedmiotem odrębnego postępowania. Jak się jednak wskazuje w orzecznictwie, nakłady takie mogą podlegać rozliczeniu z majątku wspólnego, ale tylko wtedy, gdy na przedmiot majątkowy stanowiący majątek odrębny jednego z małżonków dokonano nakładów zarówno z majątku wspólnego, jak i z majątku odrębnego małżonków (tak np. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 czerwca 2002 roku, sygn. akt IV CKN 1108/00). W razie żądania rozliczenia nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny ciężar dowodu, że zostały dokonane takie nakłady, spoczywa na tym z małżonków, który się na to powołuje. Przyjąć należy, że podobnie jest w sytuacji, gdy rozliczone mają zostać nakłady z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek osobisty drugiego małżonka. Przy tym tak jak w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej Sąd z urzędu ustala skład i wartość tego majątku, ale już w przedmiocie zwrotu nakładów poczynionych z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek wspólny Sąd nie orzeka z urzędu, a wyłącznie na żądanie małżonka twierdzącego, iż takich nakładów dokonał – tak samo i jedynie na wyraźne żądanie Sąd może dokonać rozliczenia nakładów z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek osobisty drugiego małżonka. Zgłoszenie takich żądań powinno przy tym odpowiadać wymogom formalnym pozwu o zapłatę – uczestnik, który twierdzi, iż ze swego majątku osobistego dokonał nakładu na majątek wspólny, powinien dokładnie oznaczyć kwotę, której zasądzenia w związku z tym żąda od byłego współmałżonka (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 lutego 2016 roku, sygn. akt II Ca 2559/15), podobnie zatem powinien postąpić małżonek, który wskazuje na poczynienie przez siebie nakładów ze swego majątku osobistego na majątek osobisty drugiego małżonka. Tak sformułowanym wymogom żądanie wnioskodawczynie nie sprostało. Niezależnie od tego należało ocenić, że wnioskodawczynie nie zdołała wykazać, by z jej majątku osobistego zostały dokonane jakiegokolwiek nakłady na majątek osobisty uczestnika. Nie można bowiem uznać, że dla wykazania poczynienia takich nakładów wystarczające jest przedstawienie przez wnioskodawczynie dowodów poniesienia pewnych kosztów na remont czy modernizację budynku mieszkalnego w T..

Nakładem, którego zwrotu od uczestnika wnioskodawczyni mogłaby się domagać, musiałyby być zwiększenie wartości jego nieruchomości wskutek czynności podjętych przez wnioskodawczynię kosztem swego majątku osobistego. Tymczasem wnioskodawczyni, na której ciążył obowiązek wykazania swych twierdzeń, powołała jedynie dowody osobowe oraz dowody z dokumentów, które co prawda mogą zostać uznane za wykazujące poniesienie przez nią kosztem swego majątku osobistego pewnych kosztów remontów czy modernizacji budynku mieszkalnego na nieruchomości uczestnika w T., jednakże nie wnosila o przeprowadzenie dowodu na okoliczność ustalenia, czy w ten sposób wartość nieruchomości uczestnika wzrosła, czy uczestnik jest w związku z tym wzbogacony kosztem wnioskodawczyni.

Żądania wnioskodawczyni i uczestnika opisane w dwóch akapitach poprzedzających zostały oddalone w pkt 4 postanowienia.

Wydatkami sądowymi powstałymi w sprawie w równych częściach zostali obciążeni wnioskodawczyni i uczestnik, stosownie do art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Wnioskodawczyni i uczestnik w równym stopniu byli zainteresowani w rozstrzygnięciu sprawy, stąd też w równym stopniu powinni ponieść koszty postępowania. Z tej też przyczyny w pkt 7 postanowienia Sąd postanowił, że pozostaną oni przy dotąd poniesionych przez siebie kosztach postępowania. Zasadą jest bowiem, że w postępowaniach działowych koszty postępowania powinny być rozliczone zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 lutego 2016 roku, sygn. akt II Ca 2559/15).